

Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace

Maturitní otázky z předmětu

DĚJEPIS

Maturitní zadání obsahuje název maturitní otázky a rozvíjející témata. Zkušební komise v rámci zkoušení nemusí ověřit znalosti ve všech rozvíjejících tématech. Rozvíjející témata slouží k lepší orientaci žáka při přípravě na ústní maturitní zkoušku profilové části.

1. Historická věda, prameny, metody, pomocné vědy historické, vývoj lidské společnosti v pravěku

- Historie jako věda, postup historikovy práce, prameny a literatura, knihovny, muzea, archívy, pomocné vědy historické, heraldika
- Časové a územní členění dějin
- Historické odborné časopisy
- Antropogeneze
- Paleolit (nejstarší, starý, střední, mladší) a mezolit, matriarchát
- Neolitická revoluce (přisvojovací a výrobní hospodářství)
- Eneolit, doba bronzová a železná, patriarchát
- Latén (Keltové na našem území)

2. Staroorientální státy

- Starověký Egypt a Mezopotámie
- Přírodní podmínky
- Chronologický vývoj (Stará, Střední a Nová říše, Sumer, Starobabylonská, Asyrská a Novobabylonská říše)
- Kultura a náboženství, písemné systémy a jejich luštitelé

3. Starověké Řecko

- Přírodní podmínky a osídlení Řecka
- Periodizace (doba mykénská, homérská, archaické, klasické a helénistické období)
- Řecké polis (Athény, Sparta)
- Řecko-perské války
- Krize řeckých polis, peloponéská válka
- Alexandr Makedonský, helénismus
- Starořecká vzdělanost a kultura

4. Starověký Řím

- přírodní podmínky a osídlení Itálie
- královláda (Etruskové)
- republika
- vznik impéria (punske války, krize republiky, triumvirát)
- císařství (principát, dominát)
- stěhování národů a zánik impéria
- kultura a vzdělanost starověkého Říma

5. Vznik raně feudálních států

- Feudalismus a jeho podstata
- Franská říše, Byzantská říše, Arabové a islám
- Francie za prvních Kapetovců, Anglie do bitvy u Hastings, obnovení císařství v Německu
- Úloha církve a postavení papežství (vznik papežského státu, boje o investituru)
- Kultura raného středověku (karolínská renesance, otonská renesance, románské umění)

6. První státní útvary na našem území, formování moci přemyslovského státu v 10.–12. století

- Slovanské osídlení našeho území, Sámova říše
- Velká Morava (cyrilometodějská mise a její význam)
- Zánik Velkomoravské říše
- České kmeny
- Přemyslovská knížata, svatováclavská a svatovojtěšská tradice
- Formy a prostředky upevňování moci přemyslovského státu
- Mezinárodní postavení českého státu v 10.–12. století, první čeští králové
- Románská kultura na našem území

7. Čechy za posledních Přemyslovců (1197–1306)

- Hospodářské poměry ve 12. a 13. století (města, kolonizace)
- Územní vývoj českého státu, vláda Přemysla Otakara I., Václava I., Přemysla Otakara II., Václava II. a Václava III.

8. Vrcholný středověk v západní a východní Evropě

- Vznik centralizovaných monarchií a stoletá válka v Anglii a Francii, počátky parlamentarismu
- Formování španělského státu
- Vítězství partikularismu v Německu a Itálii
- Turecká expanze do Evropy (pád Cařihradu)

9. Český stát za Lucemburků

- Zápas o politickou moc po vymření Přemyslovců
- Jan Lucemburský a jeho zahraničně politická aktivita
- Český stát za Karla IV. (územní vývoj státu, cesta k císařské koruně)
- Selhání panovnické moci a příznaky krize za Václava IV.
- Gotické umění v našich zemích

10. Husitství a jeho doznívání za Jiřího z Poděbrad, doba jagellonská

- Opravné hnutí, Mistr Jan Hus
- Počátky a vrchol husitského hnutí, husitské válečnictví
- Polipanské období, basilejská kompaktáta
- Jiří z Poděbrad (cesta ke královské koruně a zahraničně politická činnost)
- Stavovský stát za Jagellonců

11. Humanismus, renesance a reformace v Evropě, zámořské objevy

- Vznik a rozvoj humanistického myšlení a renesanční kultury (nejvýznamnější osobnosti)
- Podstata reformace a její proudy (Německo, Švýcarsko)
- Příčiny, průběh a důsledky zámořských objevů

12. Nástup Habsburků na český trůn, stavovský odboj, třicetiletá válka a její důsledky

- Vznik mnohonárodnostní monarchie
- Absolutistické snahy Habsburků, formování stavovské opozice
- Náboženská otázka v českých zemích, 1. a 2. stavovské povstání
- Třicetiletá válka v Evropě a její fáze
- Pobělohorské období (Albrecht z Valdštejna, Obnovené zřízení zemské, druhé nevolnictví)
- Renesanční a barokní kultura

13. Tudorovská a Stuartovská Anglie

- Vyvrcholení náboženských a společenských konfliktů v západní Evropě
- Tudorovci a jejich vliv na politiku záp. Evropy a formování Anglie jako velmoci
- Anglická revoluce (politici a náboženští odpůrci krále, gentry, puritáni, fáze revoluce, Oliver Cromwell, restaurace Stuartovců a „nekrvavá revoluce“)

14. Evropa v době absolutismu

- Vrchol a úpadek absolutismu ve Francii (Ludvík XIV., XV., colbertismus, mocenské opory absolutismu, klasicistní umění)
- Podstata osvěcenského absolutismu
- Úpadek roztržitého Německa a vznik pruského státu (podstata pruského militarismu, Hohenzollernové, Fridrich II.)
- Absolutismus v habsburské monarchii (pragmatická sankce, války o rakouské dědictví, reformy Marie Terezie a Josefa II., osvěcenský absolutismus)
- Rusko v době Petra I. a Kateřiny II.

15. Velká francouzská revoluce a napoleonské období

- Myšlenkové předpoklady revoluce (osvěcenství a jeho představitelé)
- Hospodářské poměry a sociální stratifikace
- Charakteristika jednotlivých fází revoluce (konstituční monarchie, republika, girondisté a jakobínská diktatura)
- Napoleon Bonaparte (konzulát, císařství)
- Napoleonské války (období dobytčiny, kontinentální systém, ruské tažení, pád Napoleonova císařství)

16. České země a Evropa v letech 1815–1848

- Vídeňský kongres a nové uspořádání Evropy, Svatá aliance
- Revoluce 1848 v Itálii, Francii, Rakousku a Německu (liberalismus, radikalismus, úsilí o sjednocení)
- Revoluce 1848 v Čechách a na Moravě (austroslavismus, svatováclavský sněm, Slovanský sjezd a svatodušní bouře, Palacký, Havlíček, Sabina, Windischgrätz, Radecký)
- Porážka revoluce v Rakousku a Bachův absolutismus (oktrojovaná ústava)

17. Evropa a české země v 2. pol. 19. století

- Říjnový diplom a pád absolutismu (Únorová a Prosincová ústava, dualismus)
- Významné osobnosti české vědy a kultury (např. Palacký, Rieger, Masaryk, Tyrš, Ressel, Křižík, Mucha atd.)
- Sjednocení Itálie a Německa (Bismarck, Garibaldi)

18. První světová válka, první československý odboj, vznik ČSR

- Mocenské bloky a konflikty do roku 1914 (Trojspolek a Trojdohoda, rusko- japonská válka, balkánské války)
- První světová válka a její průběh
- Versailleský systém v Evropě (rozpad Rakousko-Uherska)
- Domácí a zahraniční odboj za 1. světové války (ČNR, Maffie, Národní výbor, legie a jejich úloha)
- Vznik ČSR, státoprávní dokumenty a řešení územních otázek

19. ČSR – politický systém a vývoj do 15. 3. 1939, I. a II. republika

- Politický systém I. republiky (ústava 1920, politické strany a koaliční systém, politika Hradu, nejvýznamnější osobnosti)
- Hospodářská krize
- Ohrožení republiky, národnostní rozpory a konflikty, Mnichov
- II. republika (autonomie Slovenska a Podkarpatské Rusi)
- Rozbití republiky, protektorát, Slovenský štát

20. Vývoj světa v meziválečném období

- Versailleský systém, snahy o jeho upevnění (Janov, Rapallo, SN)
- Hospodářská krize a její důsledky (nástup fašismu a nacismu úsilí o kolektivní bezpečnost, občanská válka ve Španělsku, New Deal)
- Selhání západních demokracií, politika appeasementu

21. Druhá světová válka, druhý československý odboj

- Sovětsko- německý pakt
- Fáze války (vstup SSSR a USA do války)
- Vznik protihitlerovské koalice, konference mocností
- Bitva u Stalingradu, 2. fronta v Evropě, mimoevropská bojiště
- Naši vojáci na bojištích druhé světové války
- Vítězství protihitlerovské koalice, Postupimská konference
- Domácí a zahraniční odboj v letech 1939–1945 (směry a skupiny domácího odboje, exilová vláda, atentát na Heydricha, SNP, pražské povstání)

22. Bolševismus a stalinismus (1917–1956)

- Ruské revoluce z roku 1917
- Válečný komunismus, NEP, mezinárodní postavení SSSR v meziválečném období, stalinismus a represe ve 30. letech
- Studená válka, železná opona, válka v Koreji

23. Svět a Československo v letech 1945–1956

- Postupim, poválečné uspořádání
- Posílení prestiže SSSR po druhé světové válce a vznik zemí sovětského bloku (Polsko, Maďarsko, Německo)
- vývoj ČSR 1945-1948 (politický systém III. republiky, 25. 2. 1948)
- Politické procesy v ČSR v 50. letech
- Studená válka, železná opona, Marshallův plán, válka v Koreji

24. Svět v letech 1956-1990

- XX. sjezd KSSS a jeho ohlas v zemích sovětského bloku (Maďarsko, Polsko, NDR)
- karibská krize, vietnamská válka
- Neostalinismus (L. I. Brežněv a období politického konzervatismu a stagnace)
- Pád železné opony (opoziční hnutí)
- Studená válka, významné osobnosti (např. Jan Pavel II., Gorbačov, Reagan, Thatcherová)
- Vesmírné závody, Černobyl, Berlínská zeď (pojmy: perestrojka, glasnost atd.)

25. Československo v letech 1953-1993

- Československo v letech 1953-1967
- Pražské jaro 1968
- Normalizace v Československu, politická opoziční hnutí za občanská práva v 70. a 80. letech
- Sametová revoluce a rozdělení Československa